

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 5CoCsp/90/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7121211539
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Adriana Murínová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2023:7121211539.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Adriany Murínovej a členiek senátu JUDr. Slávky Zborovjanovej a JUDr. Zuzany Stolárovej, v spore žalobcu A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom v C., D. E. X, zastúpeného JUDr. Monika Marjanovič - advokátka, advokátska kancelária so sídlom v Košiciach, Urbánkova 1562/6, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pribinova 25, IČO: 35 807 598, zastúpeného JUDr. Katarínou Hegedúšovou, advokátkou so sídlom v Bratislave, Majerníkova 3/A, o zaplatenie 600 eur, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Košice I zo dňa 4. augusta 2022 č. k. 15Csp/2/2022-120 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok vo vyhovujúcom výroku do výšky 400 eur a v prevyšujúcom vyhovujúcom výroku rozsudok m e n í tak, že žalobu v prevyšujúcej časti z a m i e t a .

Žalobcovi priznáva nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 100 %.

Žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Košice I (toho času Mestský súd Košice, ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „súd“) napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť do troch dní od právoplatnosti rozsudku zaplatiť žalobcovi titulom primeraného finančného zadosťučinenia sumu 600 eur (výrok I.) a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok II.).

2. Súd po právnom posúdení veci podľa § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 5, § 54 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 1 a § 3 ods. 3 a 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZOS“) dospel k záveru, že je dôvodná a opodstatnená. Konštatoval, že žalobca v konaní vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 34C/528/2015 úspešne uplatnil porušenie práva spotrebiteľa, a preto má právo na primerané finančné zadosťučinenie od žalovaného, ktorý za porušenie jeho práva nesie zodpovednosť. V uvedenom súdnom konaní žalobca dosiahol vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 2.023,40 eur z dôvodu, že zmluva o úvere neobsahuje všetky zákonom predpísané náležitosti, absentuje v nej údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov, údaj o úrokovej sadzbe, či o priemernej RPMN, hoci podľa § 9 ods. 2 písm. i), j) a y) zákona o spotrebiteľských úveroch, tieto údaje museli byť uvedené priamo v zmluve o úvere. Na odstránenie nepriaznivého stavu musel žalobca absolvovať súdne konanie a domáhať sa vrátenia finančných prostriedkov. Žalobca bol dlhodobo nedôvodne vystavený psychickému vypätiu a stavu právnej neistoty, a to až do doby právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 34C/528/2015, t.j. od uzatvorenia zmluvy o úvere dňa 18.11.2010 do právoplatného rozhodnutia dňa 16.5.2020, viac ako 9 rokov. Je zrejmé, že žalovaný vyvolal stav, v ktorom sa chcel na úkor žalobcu bezdôvodne obohatiť. Vzhľadom na okolnosti prípadu, najmä na intenzitu

zásahu do práv spotrebiteľa (neprijateľné zmluvné podmienky), výšku nedôvodne prijatého plnenia zo strany žalobcu (2.136,27 eur) a dĺžku trvania závadného stavu (viac ako 9 rokov) súd považoval finančné zadosťučinenie vo výške 600 eur za primerané. Táto výška finančného zadosťučinenia je vyrovnaním ujmy žalobcu, ktorá mu vznikla konaním žalovaného, satisfakciou za stav, ktorý musel v dôsledku konania žalovaného trpieť a zároveň sankciou pre žalovaného, ktorý pri dojednaní úverovej zmluvy konal v neprospech spotrebiteľa. Súd zohľadnil skutočnosť, že žalobca sa musel v konaní brániť a ustanoviť si právneho zástupcu. Priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 600 eur súd vyhodnotil ako primerané povahe a rozsahu porušenia práv žalobcu a súčasne zodpovedajúce svojmu účelu, ktorým je poskytnutie satisfakcie spotrebiteľovi a odradenie dodávateľa od porušovania práv spotrebiteľov. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že v konaní plne úspešnému žalobcovi priznal voči žalovanému plný nárok na náhradu trov konania.

3. Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalovaný z odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok zmenil tak, že vyhovie žalobe žalobcu, resp. aby napadnuté rozhodnutie zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Podčiarkol, že rozhodnutie, v ktorom bol žalovaný zaviazaný na vydanie bezdôvodného obohatenia (pôvodné konanie) má dostatočný sankčný charakter v zmysle individuálnej a generálnej prevencie. Vzhľadom na okolnosti prejednávaneho prípadu považuje žalovaný priznanú náhradu finančného zadosťučinenia vo výške 600 eur za neprimerane prísnu a založenú na svojoľnom a arbitrárnom výklade práva. Citujúc § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z.z. tvrdil, že dané ustanovenie síce priznáva spotrebiteľovi právo domáhať sa primeraného finančného zadosťučinenia, avšak toto ustanovenie je potrebné vykladať reštriktívne, pričom pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení a jeho výške je potrebné zohľadniť nielen úspešnosť toho ktorého účastníka, ale aj iné okolnosti, ktoré majú vplyv na konkrétny prípad. Primerané finančné zadosťučinenie je nutné chápať ako náhradu za spôsobenú nemajetkovú ujmu vyjadrenú v rôznych formách. Prichádza do úvahy len v tých prípadoch, keď porušenie práva nie je možné už napraviť inak. Na právny vzťah, ktorý vznikol na základe zmluvy sa aplikujú ustanovenia Občianskeho zákonníka ako predpisu *lex generalis* vo vzťahu k zákonu o ochrane spotrebiteľa ako predpisu *lex specialis*. Na právnu úpravu nemajetkovej ujmy spotrebiteľa zakotvenú inštitútom primeraného finančného zadosťučinenia sa primerane vzťahujú ustanovenia náhrady ujmy podľa Občianskeho zákonníka. Z uvedeného potom vyplýva, že v prípade, ak osobitný právny predpis neupravuje výšku finančného zadosťučinenia, v prípade vzniku nemajetkovej ujmy súd je povinný aplikovať § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého výšku náhrady súd určí s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Zdôraznil, že žalobca sa domáha finančného zadosťučinenia napriek tomu, že sám žalobca konal v rámci kontraktčného postupu ľahostajne a o úver žalobca požiadal celkovo štrnásť krát. Vážnosť vôle pritom nie je možné zamieňať s ľahkovážnosťou spotrebiteľa. Niet pochyb o tom, že žalobca je priemerným spotrebiteľom, ktorého definícia je stanovená Súdnym dvorom Európskej únie ako v rozumnej miere pozorný a opatrný, bez nariadenia znaleckého posudku, či prieskumu verejnej mienky spotrebiteľov. V dôsledku toho podľa názoru žalovaného nemožno hovoriť o nedostatku vážnosti vôle na strane žalobcu, ktorý bol pri uzavieraní zmluvy dobre informovaný, avšak ľahostajný, a preto uvedenému konaniu nemožno poskytnúť právnu ochranu priznaním finančného zadosťučinenia. Žalovaný ďalej tvrdil, že nepostačuje všeobecná konštatácia funkcie primeraného finančného zadosťučinenia a žalobca neodôvodnil jasne a určito skutkové okolnosti týkajúce sa záväzkovo-právneho vzťahu medzi ním a žalovaným, nijakým spôsobom netvrdil a nepreukázal, že si žalovaný nesplnil svoju poučovaciu povinnosť voči žalobcovi, hoci svojim podpisom žalobca prejavil súhlas s tým, že bol osobitne poučený o jednotlivých náležitostiach zmluvy a žalobca v konaní nepreukázal ani nevysvetlil, v čom má primeranosť finančného zadosťučinenia spočívať. Zdôraznil, že musia byť zohľadnené všetky okolnosti, ktoré majú vplyv na konkrétny prípad, teda či v tomto prípade žalobca utrpel nejakú morálnu ujmu, prípadne v akom rozsahu. Žalovaný poukázal tiež na to, že žalobca v konaní, v ktorom bolo rozhodnuté o vydaní bezdôvodného obohatenia netvrdil, že žalovaný mu spôsobil nejakú nemajetkovú ujmu, ani netvrdil, že predmetný úver práve neuvedením chýbajúceho údajov bol preň neprijateľným. Preto prijatím záveru, že predmetný úver je bezodplatný a bezúročný, už bola nastolená v danom právnom vzťahu rovnováha zmluvných strán, a nie je potrebné ešte osobitným rozhodnutím, vzhľadom na ciele a účel, aký vyplýva zo zákona, rozhodnúť o finančnom zadosťučinení. Žalovaný podčiarkol, že primerané finančné zadosťučinenie má nesporne sankčnú povahu a jeho cieľom nie je kompenzovať žalobcu, ale skôr potrestať žalovaného za protiprávne konanie, ktorého sa dopustil vo vzťahu k žalobcovi a odradiť žalovaného, alebo akúkoľvek tretiu osobu, od opakovania takéhoto konania v budúcnosti. Zároveň má aj preventívnu funkciu, ktorá má pôsobiť naprieč existujúcich spotrebiteľských právnych

vzťahov, t.j. má pôsobiť aj na dodávateľa, ale aj na spotrebiteľa. V danom prípade priznaním finančného zadosťučinenia nie je naplnená preventívna funkcia z toho dôvodu, že žalovaný v novovzniknutých spotrebiteľských úverových vzťahoch už niekoľko rokov konštatovanú neprijateľnú zmluvnú podmienku nepoužíva. Ak bola spotrebiteľovi skutočne spôsobená ujma, do popredia sa dostáva kompenzačná funkcia, t.j. navrátenie do predošlého stavu. V danom prípade bolo žalobcovi priznané právo na vydanie bezdôvodného obohatenia, a teda nie je čo kompenzovať. Žalobca považuje finančné zadosťučinenie priznané žalobcovi za poskytujúce ochranu a ospravedlňujúce ľahostajnosť žalobcu. Takéto finančné zadosťučinenie nie je možné považovať za žiadnych okolností za primerané a spravodlivé, pretože ide len o duplicitné uplatnenie a priznanie sumy finančného zadosťučinenia. Žalobca odôvodnil výšku finančného zadosťučinenia len s poukazom na výšku bezdôvodného obohatenia, teda s prihliadnutím na spôsobenú materiálnu ujmu. Uvedené podľa názoru žalovaného len nasvedčuje absolútne nepochopenie inštitútu primeraného finančného zadosťučinenia, ktorým sa má kompenzovať vzniknutá nemateriálna ujma. Žalovaný poukázal v tejto súvislosti na rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 29Odo/652/2001 zo dňa 18.9.2002 a sp. zn. 30Cdo/1747/2014. Žalovaný akcentoval, že priznaná výška finančného zadosťučinenia nie je z objektívneho hľadiska primeraná a spravodlivá aj z dôvodu, že žalobca si nikdy zmluvu a všeobecné podmienky poskytnutia úveru neprečítal, hoci mal možnosť urobiť tak dokopy osem krát a v žalobe nijakým spôsobom neargumentoval v čom spočíva jeho nemajetková ujma. Takto priznané finančné zadosťučinenie nie je možné považovať za žiadnych okolností za primerané a spravodlivé.

4. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil a uložil žalovanému povinnosť nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania. Zopakoval, že úspešným uplatnením nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia z titulu porušenia jeho práv žalovaným v pôvodnom konaní žalobca splnil zákonný predpoklad pre uplatnenie nároku na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v zmysle § 3 ods. 5 ZOS. Z rozsudku vydaného v pôvodnom konaní vyplýva, že v prípade žalovaného išlo o závažné porušenie práv a povinností na ochranu spotrebiteľa – v zmluve o úvere je uvedené, že žalovaný poskytol žalobcovi úver na účely výkonu zamestnania, aby vylúčil aplikáciu zákona č. 129/2010 Z. z.. Predpoklad pre priznanie práva na primerané finančné zadosťučinenie je naplnený vtedy, ak si spotrebiteľ uplatní porušenie práva alebo povinnosti žalobou proti dodávateľovi, resp. ak tak urobí v rámci svojej obrany proti dodávateľom uplatnenému nároku. Účelom poskytnutia tohto zadosťučinenia je odčinenie útrap, keď sú voči spotrebiteľovi uplatňované nezákonné nároky alebo je vystavený bezprostrednej hrozbe nezákonných nárokov, je bezdôvodne sankcionovaný, znevýhodňovaný a diskriminovaný. Žalobca nie je povinný preukazovať ujmu, ktorá mu vznikla, pretože ZOS priznáva právo a finančné zadosťučinenie nielen v prípade vzniku ujmy, ale už aj vtedy, keď ujma v nadväznosti na porušenie práva spotrebiteľa vzniknúť mohla. Samotné vyvolanie stavu žalovaným je jedným z predpokladov na jeho priznanie. Spotrebiteľ nie je povinný preukazovať skutočnosti týkajúce sa nároku na primerané finančné zadosťučinenie v konaní, v ktorom bolo vyslovené porušenie práva na ochranu spotrebiteľa. Tento nárok nie je závislý od okamihu uzavretia zmluvy. Pri jeho posudzovaní je potrebné podrobiť prieskumu a vyhodnotiť, či v zmluvnom vzťahu existovala už len hrozba vzniku ujmy. Samotná povaha neumožňuje priame vyčíslenie, preto súdu nemusia byť predložené dôkazy o existencii ujmy. Výška finančného zadosťučinenia závisí od úvahy súdu a pri jej určovaní sa zohľadňujú rôzne kritériá, a to intenzita, časové trvanie závažného konania, satisfakčná a sankčná funkcia a podobne. Priznané finančné zadosťučinenie je vyrovaním ujmy žalobcu, ktorá mu vznikla konaním žalovaného, je akousi satisfakciou za stav, ktorý musel dôsledku konania žalovaného trpieť a je aj sankciou postihujúcou žalovaného, ktorý pri dojednaní úverovej zmluvy závažne konal. Podľa názoru žalobcu súd správne zohľadnil intenzitu zásahu do práv spotrebiteľa (použitie neprijateľných podmienok), výšku nedôvodne prijatého plnenia zo strany žalobcu (2.136,27 eur), dĺžku trvania závažného stavu (viac než 9 rokov), ktoré okolnosti boli spôsobilé vyvolať negatívne dôsledky v súkromnom živote žalobcu a to, že žalobca bol nútený domáhať sa ochrany svojich práv na príslušnom súde proti ekonomicky a právne silnejšiemu subjektu.

5. Žalovaný v replike na vyjadrenie žalobcu zotrval na podanom odvolaní, vrátane odvolacích námietok a argumentácie prezentovanej v ich rámci.

6. Ďalšie vyjadrenia podané neboli.

7. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalovaného ako podané včas a oprávnenou osobou, proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné, bez nariadenia pojednávania

podľa § 385 ods.1 CSP a contrario, v rozsahu danom § 379, § 380 ods. 1, 2 CSP z hľadísk žalovaným uplatnených odvolacích dôvodov, vrátane ich obsahového vymedzenia a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je čiastočne dôvodné.

8. Podľa § 3 ods. 5 veta tretia zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

9. Zo znenia citovaného zákonného ustanovenia plynie, že ide o ustanovenie s tzv. relatívne neurčitou hypotézou, ktorá neustanovuje žiadne kritéria na vymedzenie toho, čo predstavuje primerané finančné zadosťučinenie a ako treba určiť jeho výšku.

10. Z citovaného ustanovenia vyplýva, že jedinou podmienkou priznania práva na primerané finančné zadosťučinenie je úspech spotrebiteľa v súdnom konaní, bez ohľadu na to, aké právo spotrebiteľa bolo porušené. Z tohto pohľadu možno nazvať súdne konanie, v ktorom bol spotrebiteľ úspešný v ochrane alebo obrane svojho porušeného práva, ako základné konanie. Základným konaním, na ktoré nadväzuje potom žaloba o primerané finančné zadosťučinenie, môže byť napríklad konanie o vydanie bezdôvodného obohatenia, určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky atď. Nevyučuje sa ani možnosť, že by sa spotrebiteľ domáhal jednou žalobou súčasne ochrany svojho práva a priznania finančného zadosťučinenia. V prípade, ak je spotrebiteľ v základnom konaní úspešný, či už ako žalobca pri domáhaní sa svojho práva alebo ako žalovaný pri bránení svojho práva, naplnia sa tak podmienky na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v zmysle ustanovenia § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z.. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva spotrebiteľa spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Práve inštitút relutárnej náhrady nemajetkovej ujmy môže byť prostriedkom ochrany na doplnenie o preventívne účinky pred diskrimináciou. Problematikou výkladu ustanovenia § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z., čo je potrebné chápať pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti v zmysle tohto ustanovenia, sa najvyšší súd okrajovo zaoberal, keď už vo svojom rozhodnutí zo 14. septembra 2016 sp. zn. 6Cdo/389/2015 skonštatoval, že pod tým treba rozumieť úspešné uplatnenie konkrétneho nároku z porušenia práva alebo povinnosti, nároku na náhradu škody, na vydanie bezdôvodného obohatenia alebo aj určenie neprijateľnosti konkrétne vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve. (por. NS SR sp. zn. 1Cdo/107/2021).

11. Odvolací súd je v zhode so žalujúcim spotrebiteľom v názore, že spotrebiteľovi možno priznať primerané finančné zadosťučinenie podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. bez toho, aby bola v konaní preukázaná existencia a výška vzniknutej ujmy.

12. Súdna prax sa ustálila i v závere, že primerané finančné zadosťučinenie v zmysle cit. zákonného ustanovenia § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. má plniť jednak funkciu satisfakčnú a jednak funkciu sankčnú. Jeho cieľom je predovšetkým odradiť dodávateľov od protiprávneho konania voči spotrebiteľom. Pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť, že súd judikuje v prospech spotrebiteľa konkrétny nárok z porušenia práva alebo povinnosti, alebo vo výroku rozsudku určí neprijateľnosť konkrétne vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve. Žiadnu inú podmienku, t.j. ani podmienku, aby spotrebiteľovi bola privodená konkrétna ujma, nevyžaduje. Pokiaľ ide o rozsah (výšku) finančného zadosťučinenia, neustanovuje zákon žiadne kritériá, ktoré by bolo potrebné pri určení výšky zadosťučinenia zohľadniť, len primeranosť. Je na tak úvahe súdu, aby so zreteľom na všetky okolnosti každého jednotlivého prípadu, stanovil rozsah finančného zadosťučinenia a vtom smere svoje rozhodnutie náležite odôvodnil.

13. Pre priznanie práva na zadosťučinenie spotrebiteľa, ktorý úspešne uplatnil na súde porušenie práva alebo povinnosti v zmysle § 3 ods. 5 tretia veta zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, je rozhodujúcim kritériom primeranosť požadovaného zadosťučinenia; jeho konkrétnu výšku určuje súd úvahou so zreteľom na okolnosti každého jednotlivého prípadu (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 30. júna 2022, sp. zn. 7Cdo/92/2021).

14. V rozhodnutí sp. zn. 6Cdo/389/2015 zo dňa 14.9.2016 najvyšší súd v súvislosti s aplikáciou § 3 ods. 5 zákona 250/2007 Z. z. uviedol, že pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť úspešné uplatnenie konkrétneho nároku z porušenia práva alebo povinnosti, napr. nároku na náhradu škody, na vydanie bezdôvodného obohatenia alebo aj určenie neprijateľnosti konkrétne vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve.

15. Nielen rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/389/2015, ale aj zákon č. 250/2007 Z.z. v ustanovení § 3 ods. 5 poslednej vety výslovne stanovuje, že jedinou podmienkou pre priznanie finančného zadosťučinenia je, že spotrebiteľ na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Súdna prax už dospela k záveru, že porušenie týchto práv alebo povinností nemusí byť vyslovené samostatným rozhodnutím v jeho výroku, ale môže byť vyslovené v akomkoľvek rozhodnutí v prospech spotrebiteľa, a to aj len ako predbežná otázka konštatovaná len v odôvodnení rozhodnutia (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 3Cdo/31/2020 zo dňa 25. mája 2022).

16. V rozhodnutí sp.zn. 6Cdo/127/2017 zo dňa 30.1.2019 najvyšší súd nadviazal na vyššie uvedené závery a zároveň sa zaoberal (aj) právnou otázkou, či možno priznať primerané finančné zadosťučinenie spotrebiteľovi podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. bez toho, aby bola v konaní preukázaná existencia a výška vzniknutej ujmy a bez toho, aby bol medzi stranami spor zo spotrebiteľskej zmluvy. Vo svojich nosných záveroch v tejto súvislosti uviedol: „Aplikujúc režim zákona č. 250/2007 Z.z. je potom nutné použiť jeho § 3 ods. 5, podľa ktorého spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá. Citované ustanovenie má plniť jednak funkciu satisfakčnú a jednak funkciu sankčnú. Jeho cieľom je predovšetkým odradiť dodávateľov od protiprávneho konania voči spotrebiteľom. Možno ho však chápať aj ako prostriedok na vyvolanie aktivity spotrebiteľov domáhať sa ochrany svojich práv proti dodávateľom v prípadoch, kedy dodávatelia ich práva hrubým spôsobom porušujú. Účelom finančného zadosťučinenia je dovŕšiť ochranu porušeného práva spotrebiteľa ako slabšej strany v spotrebiteľských zmluvách spôsobom, ktorý práve z tohto dôvodu vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Jediným predpokladom, ktorý citované ustanovenie zákona vyžaduje je, že spotrebiteľ, na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť, že súd judikuje v prospech spotrebiteľa konkrétny nárok z porušenia práva alebo povinnosti, napr. nárok zo zodpovednosti za škodu, z bezdôvodného obohatenia, alebo vo výroku rozsudku určí neprijateľnosť konkrétne vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6Cdo/389/2015). Žiadnu inú podmienku, t.j. ani podmienku, aby bol medzi stranami spor zo spotrebiteľskej zmluvy a aby spotrebiteľovi bola privedená konkrétna ujma, nevyžaduje. Zákonodarca pri uplatňovaní tohto nároku uľahčil spotrebiteľom dôkaznú situáciu, keď na rozdiel od nároku na náhradu škody (bezdôvodného obohatenia), je dôkazné bremeno na strane spotrebiteľa oveľa ľahšie, lebo odpadá problematické preukazovanie či už výšky škody, ujmy, príčinnej súvislosti alebo majetkového prospechu druhej strany. Preukazovanie skutočnej výšky utrpenej ujmy by bolo spravidla nereálne. Pokiaľ ide o rozsah finančného zadosťučinenia, neustanovuje žiadne kritériá, ktoré by bolo potrebné pri určení výšky zadosťučinenia zohľadniť. Jediným kritériom je primeranosť finančného zadosťučinenia. Bude preto vecou úvahy súdu, aby so zreteľom na všetky okolnosti každého jednotlivého prípadu, stanovil rozsah finančného zadosťučinenia ... Pre úspešné uplatnenie tohto nároku zákon nevyžaduje, aby bol medzi stranami spor zo spotrebiteľskej zmluvy a ani to, aby žalobcovia preukazovali existenciu a výšku vzniknutej ujmy. Odvolací súd v tejto časti žaloby správne vec po právnej stránke posúdil, keď vychádzal zo záveru, že zákon pre priznanie finančného zadosťučinenia žiadne osobitné podmienky nestanovuje ... Vo vzťahu k tejto otázke možno uzavrieť, že v prípade žaloby spotrebiteľa o primerané finančné zadosťučinenie podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z., zákon nevyžaduje, aby bol medzi stranami spor zo spotrebiteľskej zmluvy a aby spotrebiteľ v tomto konaní preukazoval existenciu a výšku vzniknutej ujmy.“

17. V preskúmvanej veci je z obsahu spisu zrejmé, že žalobca ako spotrebiteľ úspešne uplatnil na súde porušenie svojich spotrebiteľských práv. Splnil tak predpoklad, ktorý zákon č. 250/2007 Z. z. v ustanovení § 3 ods. 5 vyžaduje pre vznik práva na primerané finančné zadosťučinenie. Prvoinštančný súd v tejto časti žaloby správne vec po právnej stránke posúdil, keď vychádzal zo záveru, že zákon pre priznanie finančného zadosťučinenia žiadne osobitné podmienky nestanovuje.

18. V konaní vedenom pred Okresným súdom Košice I sp. zn. 34C/528/2015 bol právoplatne žalobcovi ako spotrebiteľovi priznaný vo vzťahu k žalovanému ako dodávateľovi nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 2.023,40 eur v súvislosti s plnením, prijatým od žalobcu na základe úverovej zmluvy, ktorú následne súd vyhodnotil ako bezúročnú a bez poplatkov. Dôvodom bezúročnosti a bezpoplatkovosti spotrebiteľského úveru bola absencia zákonom predpísaných náležitostí – údaj o RPMN, údaj o úrokovej sadzbe, priemernej RPMN, čím došlo k porušeniu práv a povinností zo strany dodávateľa (žalovaného).

19. Výrokom tohto právoplatného rozsudku je v zmysle § 228 ods. 1 CSP viazaný tak súd, ako aj strany sporu, preto správne dospel súd prvej inštancie v prejednávanej veci k záveru, že zo strany žalovaného došlo k porušeniu zákona na ochranu spotrebiteľa, a to konkrétne zák. č. 129/2010 Z. z. tým, že posudzovaná spotrebiteľská zmluva neobsahovala náležitosti stanovené týmto zákonom, čo malo za následok, že daný úver je potrebné považovať za bezúročný a bez poplatkov.

20. Súd prvej inštancie v posudzovanom prípade postupoval správne, keď vychádzal z hypotézy právnej normy § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z.z., zakotvujúcej právo spotrebiteľa na primerané finančné zadosťučinenie. Súd prvej inštancie správne uzavrel, že právny základ nároku žalobcu na primerané finančné zadosťučinenie je daný tým, že žalobca úspešne uplatnil porušenie svojho práva, keďže pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti v zmysle ustanovenia § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. treba rozumieť, že súd judikuje v prospech spotrebiteľa konkrétny nárok z porušenia práva alebo povinnosti, napr. nárok zo zodpovednosti za škodu, z bezdôvodného obohatenia, alebo vo výroku rozsudku určí neprijateľnosť konkrétne vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve.

21. Súd prvej inštancie správne uzavrel, že žalobca si voči žalovanému úspešne uplatnil porušenie povinnosti žalovaným stanovenej zákonom o spotrebiteľských úveroch, a to nárok z bezdôvodného obohatenia v dôsledku uplatnenia sankcie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru poskytnutého žalovaným žalobcovi, ktorá skutočnosť je bezpochyby základom pre priznanie práva na primerané finančné zadosťučinenie podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z.. V korelácii s uvedeným odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie správnou aplikáciou § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z. z. dospel k správne záveru, že boli splnené všetky predpoklady pre priznanie finančného zadosťučinenia žalobcovi, nakoľko z rozsudku vydaného v pôvodnom konaní nepochybne vyplýva, že žalobca (spotrebiteľ) na súde úspešne uplatnil porušenie spotrebiteľského práva zo strany žalovaného (dodávateľa).

22. Súd správne postupoval, ak následne po závere o tom, že nárok žalobcu na primerané finančné zadosťučinenie je daný, pristúpil k posúdeniu výšky primeraného finančného zadosťučinenia. Súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní pritom adekvátne vychádzal z premisy, že cieľom § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. je odradiť dodávateľov od protiprávneho konania voči spotrebiteľom, že jedinou podmienkou nároku, ktorý má plniť jednak funkciu satisfakčnú a jednak funkciu sankčnú, je úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom o ochrane spotrebiteľa, resp. osobitnými predpismi.

23. So zreteľom na to, že pri rozhodovaní o výške primeraného finančného zadosťučinenia nemôže ísť zo strany súdu o svojvôľu, pretože i takto priznaná náhrada musí byť odôvodnená čo do základu a výšky a táto voľná úvaha musí byť preskúmateľná, keďže v prípade primeraného finančného zadosťučinenia sa nejedná o paušalizovaný nárok, ktorý by vznikol spotrebiteľovi automaticky, odvolací súd dospel k záveru, že žalovaný opodstatnene súdu vytkol, že otázku výšky primeranosti finančného zadosťučinenia náležite neposúdil so zreteľom na všetky relevantné konkrétne okolnosti danej veci, s ohľadom na ktoré nemožno podľa úsudku odvolacieho súdu priznanie finančného zadosťučinenia považovať za primerané v sume prevyšujúcej čiastku 400 eur.

24. K tomuto záveru dospel odvolací súd vychádzajúc z premisy, že:

24.1. aj keď podmienkou priznania primeraného finančného zadosťučinenia nie je vznik ujmy ani hrozba ujmy spotrebiteľovi v dôsledku porušenia jeho práva dodávateľom, existujúca alebo hroziaca ujma môže byť jedným z kritérií pre posudzovanie primeranosti výšky finančného zadosťučinenia,

24.2. súd má k dispozícii širokú škálu hodnotiacich kritérií a okrem vyššie uvedených kritérií to môžu byť aj iné okolnosti konkrétnej prejednávanej veci a je povinnosťou súdu uviesť, ktoré kritériá použil a ako ich vyhodnotil, aby bolo zrejmé, prečo práve priznaná suma finančného zadosťučinenia je primeraná okolnostiam prejednávanej veci.

25. Odvolací súd pri posudzovaní otázky výšky primeraného zadosťučinenia vychádzal z nasledujúcich kritérií : 1/ rozsah, v akom dodávateľ porušil svoje povinnosti a výška majetkového plnenia, ktoré tým dodávateľ získal na úkor spotrebiteľa (vzniknutá, resp. hroziaca ujma), 2/ doba trvania protiprávneho stavu, 3/ nevyhnutnosť domáhania sa práv v súdnom konaní a tým spôsobený zásah do súkromného života spotrebiteľa, 4/ reparácia vzniknutej ujmy v majetkovej sfére spotrebiteľa, t.j. súdy zohľadňujú, v akom rozsahu bolo spotrebiteľovi vrátené majetkové plnenie dodávateľom, na ktoré dodávateľ nemal právny nárok, 5/ odškodnenie v iných obdobných prípadoch porušenia práv spotrebiteľa, 6/ odškodnenie v iných situáciách a podľa iných zákonných ustanovení v oveľa závažnejších prípadoch (náhrada za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, odškodňovanie obetí trestných činov),

26. Výsledky dokazovania vykonaného pred súdom prvej inštancie svedčia o tom, že zo strany žalovaného došlo k porušeniu spotrebiteľských práv vo vzťahu k žalobcovi, ktoré bolo spôsobilé privodiť mu ujmu spočívajúcu v nezákonnom preplatení úveru poskytnutého žalobcovi vo výške 800 eur a následnej strate finančných prostriedkov, čo potvrdzuje aj to, že následne bol súdom vyhodnotený daný zmluvný vzťah ako bezúročný a bez poplatkov. Odvolací súd prihliadol na skutočnosť, že výška majetkového plnenia, ktoré dodávateľ porušením svojich zákonných povinností získal na úkor spotrebiteľa činila 2.023,40 eur, ktorá bola nepochybne v celom rozsahu vrátená, keďže žalujúcemu spotrebiteľovi bolo súdom priznané v celom rozsahu majetkové plnenie, na ktoré dodávateľ nemal právny nárok, že doba trvania tohto protiprávneho stavu predstavovala 9 rokov, že žalobca bol nútený uplatniť svoje právo na vydanie bezdôvodného obohatenia súdnou cestou, ako i so zreteľom na to, že súdy v obdobných prípadoch priznávajú nárok na finančné zadosťučinenie. Na tomto mieste odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach zo dňa 28. júna 2023 sp. zn. 11CoCsp/42/2022, ktorým odvolací súd potvrdil rozhodnutie Okresného súdu Michalovce sp. zn. 16Csp/196/2019-81, ktorým súd pri hrozbe ujmy 2.565,89 eur priznal spotrebiteľovi finančné zadosťučinenie vo výške 500 eur potom, ako súd v základnom konaní vyslovil, že spotrebiteľovi poskytnutý úver je bezúročný a bez poplatkov. Obdobne Krajský súd v Košiciach rozsudkom zo dňa 12.9.2023 sp.zn. 6CoCsp/32/2023 potvrdil rozsudok Okresného súdu Trebišov zo dňa 22.2.2023 sp.zn. 10Csp/135/2022, ktorým priznal spotrebiteľovi finančné zadosťučinenie vo výške 500 eur, vychádzajúc zo zistenia, že žalujúcemu spotrebiteľovi hrozila reálne exekúcia na základe rozhodcovského rozsudku, ktorý bol následne súdom zrušený, a to na sumu najmenej 2.630 eur, ktorá musela mať pre žalobcu nepochybne z objektívneho hľadiska nepriaznivý dopad na jeho psychické zdravie najmä za situácie, keď v tom čase mal aj finančné problémy a riešil aj nehody s manželkou, keď reálnu hrozbu exekúcie súd vyhodnotil ako z objektívneho hľadiska spôsobilú privodiť každému spotrebiteľovi minimálne psychický diskomfort a náhlu psychickú záťaž, a to bez potreby preukazovania, a teda okrem zohľadnenia hroziacej ujmy (minimálne 2.630 eur), ktorá hrozila v majetkovej sfére žalobcu ako spotrebiteľa, doby trvania protiprávneho stavu, súd zohľadnil v nadväznosti na záver o psychickom diskomforte a náhlej psychickej záťaži spotrebiteľa aj tieto skutočnosti ako zásah do súkromného života a považoval sumu 500 eur za primeranú okolnostiam prejednávanej veci a plniacu tak funkciu reparačnú, ako aj sankčnú.

27. V tu prejednávanej veci odvolací súd pri určení výšky finančného zadosťučinenia vychádzal z vyššie uvedených kritérií, a teda zohľadnil skutočnosti uvedené v bodoch 24 a 25 tohto rozhodnutia, a so zreteľom na to, že v danom prípade žalobca reálnu hrozbu exekúcie, ani žiadne iné konkrétne skutočnosti odôvodňujúce výšku finančného zadosťučinenia v uplatnenom rozsahu netvrdil (tak ako to opodstatnene namietať žalovaný vo svojom odvolaní), odvolací súd dospel k záveru, že primeranou výškou finančného zadosťučinenia v sume 400 eur.

28. Na základe týchto úvah odvolací súd v súlade s § 387 ods. 1 CSP potvrdil rozsudok v jeho vyhovujúcom výroku v časti priznania finančného zadosťučinenia vo výške 400 eur ako vecne správny a postupom podľa § 388 CSP zmenil rozsudok v jeho vyhovujúcom výroku v prevyšujúcej časti tak, že žalobu zamietol, nakoľko v zostávajúcej časti, presahujúcej priznanú sumu 400,00 eur, odvolací súd považoval nárok za nedôvodný.

29. O trovách prvoinštančného konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že uložil žalovanému povinnosť nahradiť žalobcovi trovy prvoinštančného konania v celom rozsahu. Žalobca bol plne úspešný čo do základu uplatneného nároku, pričom výška priznaného nároku závisela len od úvahy súdu.

30. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v zmysle § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 2 CSP. Žalovaný síce nebol úspešný čo do základu nároku, avšak čiastočný úspech dosiahol v rozsahu namietanej výšky priznaného finančného zadostučinenia.

31. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).